

EESTI NOORUS

NOORSOO
KULTUURI
AJAKIRI

ILMUB
ÜKS KORD
KUUS

TELLIMIS-HIND:
Aastaks kr. 1.80
pooleks aastaks „ 1.—
veerand aastaks „ 0.50

KUULUTUS-HINNAD:
1 lehekülj . . . kr. 30.—
1/2 lehekülje . . . „ 15.—
1/4 lehekülje . . . „ 7.50

TOIMETUS JA TALITUS TALLINNAS, LOSSI PLATS 4 TELEFON 429-77

Juuli

Nr. 7 — 1932

IV aastakäik

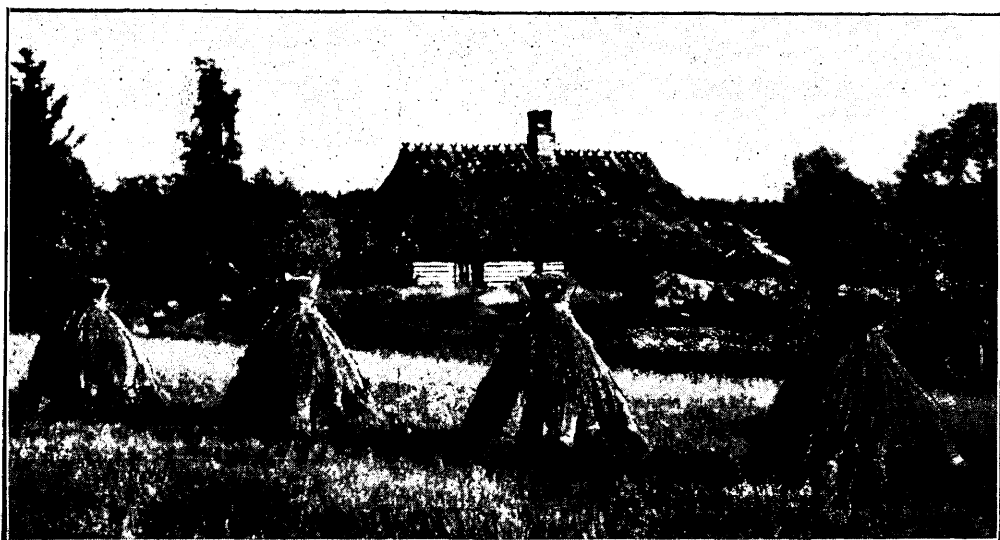
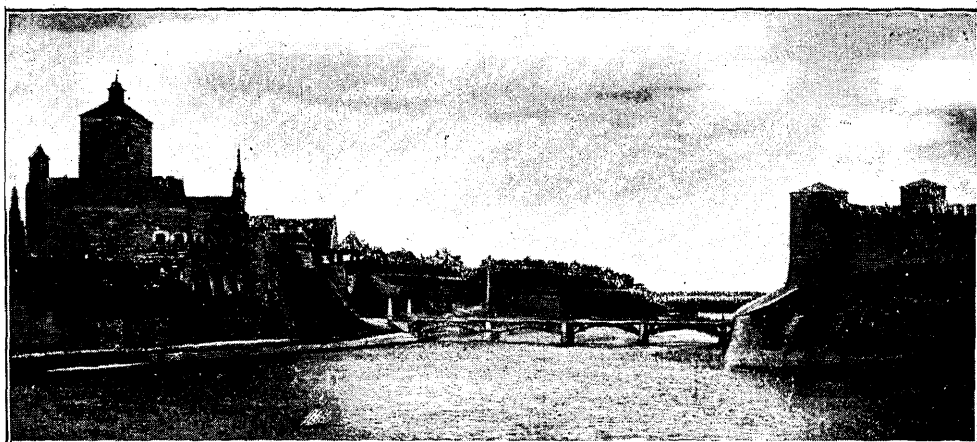

Foto H. Malm.

Rukkilõikuse motiive kaunitult Karepalt, Viru rannas.

SISU: Valvur idas — Arnold Aru. Abram Siimon — Vold. Mustel. Ood tumedaile junkseile — Joh. Beehter. Matkaja laule — R. Grauberg. Matkates Saarel — H. Reinfeldt. Lõikus — V. Tulnukas. Vaatamisväärilist L. Harjus — E. Vedemann. Nooruse lend — Hugo Sillasto. ÜENÜ Virumaal — A. M. ÜENÜ Virumaa osak. tegevusest. — Kostja Möllerson † — J. R. L. Käbin Käesoo † — Vold. Vent. Noored põllum. tööl — E. Nugis, E. Timusk, O. Kolk, Aug. M. Naba Tõnis — Uno Meil. Suvisel vaheajal — Elsa Grüntal. Teadaandeid, kuulutusi, pilte.

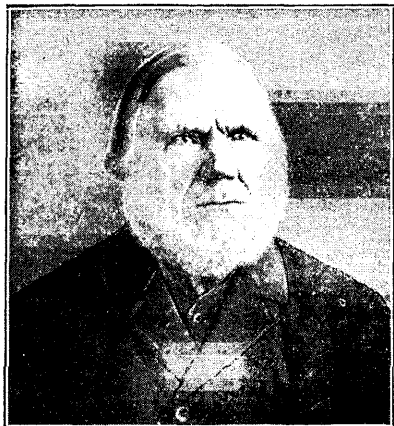

Valvur idas.

Vastati ida ja lääne on püstitand kaljused kantsid,
 Põlvini astuvalt vette, kahelpool koskise jõe.
 Nad nagu hiiglased saadetud ette kaht vaenulist leeri
 Võitluses ütleva: häving kel, kelle on võit.
 Valvates erksana pinevil ootel on viimne kui lihas;
 Kilbiga kaitstud on rind; möögaga mõõdetud vahe.
 Hoovuse alanev kärestik uriseb vahuseil hambail:
 Kohku ei tagasi üks. Edasi julge ei teine.
 Kalgina rüütellik Hermani siin juba sajandeid valvel:
 Püsti on sangari pea, julge ja haarav ta pilk.
 Ülejõel tõmbund Ivangorod Hermani vastu end lohena rõnga.
 Kümnekond torne tal päiks, sädeleb hõbejalt soomus.
 Palju me hõime on langend siin lohele ahnele söödaks.
 Visalt nüüd varitseb meid, lummates linna ja maad.
 Löödud on lööke ja hoope on võitlustes vastati langend;
 Relva on tärisend relv, mōōka on haakunud mōōk.
 Peninukk, koerakoon piinand siin naisi me, roimanud lapsi;
 Maale ei isandaks siiski jäänd orjastav aasia võim.
 Vaba on Eesti ja rahu on maapao rännakult saabunud koju.
 Uhke on Hermani seis, kindel ja avar ta vaade;
 Alati valmis ja alati valvel ta kaitsema piiri;
 Hoida on lääne kultuur, rahvaste vabade töö.
 Lausmaade udud ehk sööbuvad roostena kiivri;
 Tormides käriseb hõlm, rebeneb raudnegi rüü;
 Vesigi sajandeis viimati õõnestab kaljuse saapa —
 Lammu ei sangari tarm, roosteta valvuri vaim.

Arnold Aru

Abram Siimon — Virumaa töökangelasi.

Abram Siimoni — Toila muusika ja lauluisa ning eesti esimese teatrimaja ehitaja — sarnaseid töökangelasi leiame väga harva. Ta oli mees, kes ise tegi ja teisi õhutas — teistele eeskujuks oli. Ta ei väsinud ka siis, kui teised vahest eemale jäid.

Abram Siimon sündis Pühajõel Steppani talus 12. jaanuaril 1844. aastal. Ta isa tegi talutöö kõrval ümbruskonna talupidajatele vankreid ja puutöid. Juba 6 aastasel vestis Abram isale vankri kodaraid, sest sel ajal ei varjatud vankri tegemisel veel kiludugi rauda.

Kirikukõstri Lugenbergi juures käis ta juba 12 aastasel laulmas. Elas 5 kuud Peterburis tõldsepa ametit õppimas, siirdus uuesti kodumaale Voka mõisa Limbergi töökotia sellina. Siin ühes teiste sellidega, välismaalastega, arenes Siimoni silmaring. Õppinud ametimehena asus Toilasse taluperemehena, tehes põllupidamise kõrval töidasiid ja ümbruskonna põllupidajatele ühe ja kahe hobuse sõiduvankreid, purjepaate ja igasugust mööblit. Muuseas remonteeris vanu klavereid ja

seadis neid häälede ning valmistas ka viiuleid ja muid mänguriistu (teinud 5 esimest ja 2 teist viiulit, ühe bratsche ja cello). Pärandusena on pärijail veel üks A. Siimoni omatehtud viiul, osa riistu jäi teatrimaja põlemisel tulle.

Esimene laulukoor Toilas. Siimon oli laulusõber ja kui ta 1863. aastal Toila asus, kogus ta Pühajõelt omale kaks venda ja teisi noori põllumehi ning algas 12. lauljaga harjutamisi. Pühajõe kiriku kooripealse, mis oli 6 jalga lai, ehitas ta poole lajemaks ja andis oma kooriga sügisel 1863. esimese (vaimuliku) kontserdi. Laulukooril oli rohkesti edu ning S. asus sellejärele pasunakoori asutamisele. Eesotsas A. Siimoniga koguti 1868. a. kokku 170 rbl. Telliti kaheksa mänguriista. Esimesed mängijad olid Toilast: Abram, Gustav, ja Juhan Siimon, Kristjan Ljblük, Valfried ja Madis Sarap, Hans Kalle, Hans Glass (viimane oli Zimse seminaril õpilasi, asus sama aasta sügisel Toila elama).

Toila laulukoor esimesel laulupeol 1869. aastal. Esimesele laulupeole läksid toilalased Voka mõisa omaniku v. Vilkeni suure plaanvankriga ja hobustega. Oodi ära 7 päeva, 2 päeva kestis Toila—Tartu vaheline sõit. Laulupeol sai A. Siimon tutvavaks Virkhausiga, keda palus Toila sõita. Virkhaus käis Toilas kolm korda 1870. jaan. ja 1871. aasta märtsis ja augustis. Viimasel korral 1871. anti ühes Virkhausiga kirikus kontsert, kus Virkhaus esines metsasarve soologa.

Abram Siimon ehitas esimese teatrimaja Eestis. 1869. a. laulupeol tutvunes A. Siimon teiste ärkamiseaegsete tegelastega, tema tundis ja teda tundsid isiklikult V. Jansen, dr. Kreutzvald, J. Kunder, dr. Hurt, H. Treffner, Jakobson, dr. Veske, M. Lipp, dr. Hermann ja teised. Aleksandri kooli heaks pandi ka 20. sept. 1881. a. Toilas pidu toime. Pidu peeti kooli klassi ruumides. Peo sissetulekust saadeti 100 rubla Aleksandri koolile. Näitemängu õhutas Toilas

Õod tumedaile juukseile.

Tohan Bechter.

Täna õhtul loksub sadama sumbuses taas tõwane veji ja merele sõitma laewa purjed on mustad ja rebenenud ja neeger laewa päras naerab walgete hammaste välkudes. Ta kõrval on puur, millest rāpane ahw paiskab merre apelsiini ja viitpab kaldal seiswale lootsile, kes pilgutamata närib tubakat. Taewas muutub ihka hallimaks ja laew valmistub minekule. Mingisugune raske aisting waldab rinna ja mõtted lakkawad woolamast ning kiriku kellade helinas on midagi rahutut, nukrat kui õhtune hämarus ja kofe kohin paeses lāngis.

Noil hetkil lakkab mu tahe ja uinub mõistus, jääb waid kummaline igatsus tütarlapse

jārgi, kelle pilk oli awar, kui ta mõõtmatu kodumaa ja kelle juukhed sarnanesid troopika taimestikuga, kus hoolimata õitsemisest, juba tundub surma ning hõdunemise kergeid lõhnu. Igatsen siis minna neegri ja ahwiga ja kirg rebib mind lahti mu finiste järwede ja jammal-roheliste metjade kodumaaist ning mu kodumaa tütre wahakirja juukseist ja leebeist naeratujust.

Meelestub mulle kauge kewade mõõrsil aias õitewate wiljapuude all; suwiõõ, kus udu ujus kui walge wirastus ja meie juured lapjed imeisefime päikeje tõusu ja uskusime kodu-ranna lähedust. Siis oli ta juuste lõhn eriti raske ja meeliküthestaw ning kama tundsin ma parast oma läheduses nende mõrkjat lõhna. Aga ta juu leelutas suuri ja uimastawaid sõnu.

Siis on mul mälestisi talwest, kui ka tuli kannul leiba nuuskaw hundiharu ning ajiadilte omaje wiigaga soris oma kauri jalaga mu

sel ajal Jaan Vadja — Peterburist. Varsti peale esimest mängu — 29. nov. 1881. a. kanti ette „Säärane mulk“. Peale seda mängu keelasid õpetaja ja koolivalitsus mängimise kooliruumides. Oldi hädas, polnud kohta, kus mängida. Päästis A. Siimoni vajustus selle eesti asja vastu. Ta sõitis Tallinna ja Tartu ning uuris nende linnade saksa teatrite siseseseadeid. 1882. a. kevadel hakkas A. Siimon ise teatrimaja ehitama. Maja sai avar ning ajakohane, näitelava ehitus oli isegi parema sisseseadega kui Vanemuises. Juuli alguseks 1882. oli maja valmis. A. Siimon kutsus Jõhvi kirikuõpetaja sakslase Christovi maja õnnistama, kuid kirikuhärra ütles: „Põrgu ja pagana maja mina ei õnnista.“ (Hiljem kui Siimon oma poja Jõhvi leeri saatjis, ei võtnud Christov poega leeri vastu). Esimene kontsert ja näitemäng oli 11. juulil 1882. aastal. Näidendiks oli „Eksinud inimene, ehk eksida on kerge, ümberpöörda raske.“

Peost saadi 161 rubla. Kaks nädalat hiljem 4. juulil andis Josef Scharnagel Münchennist selles uues teatri saalis kontserdi.

1901. läks kõrvalolev väike Seestrandi maja põlema ning hävitas ka esimese eesti teatrimaja. Kuid Siimon nii kergelt alla ei annud.

Kolme kuuga ehitas ta uue kivist teatrimaja, milline seisab praegugi, kuigi kasutamata.

Vanemas eas lõi A. Siimon seltsitöös kaasa. Tema asutatud on peale teatrimaja põlemist „Toila Voka valla tulekinnituse selts“, ta oli ka üks Toila heakorra seltsi asutajaid.

Toila oli A. Siimonile armas. Toila kohta lausub ta 1924. a. ühes kirjas: „Et Toila külas praegu 5 seltsi, 4 suurt kauplust, üks aednik, 2 pagarit, apteeki, postikontor, koolimaja ning pimedamatel õhtudel lambid tänavatel valgust annavad, peremehed jõukalt ja puhtades kambrites elavad, seda pean mina kõrgema hariause viljaks, mida on annud laul, muusika, näitemäng ja ühistöö“.

Abram Siimon suri 12. märtsil 1929. aastal pärast suure hulga töövilja, mida meie noored, niid maitseme.

Tema töö eeskuju andku meile kõigile lootust ja usku edasi töötada kõigil oma kodukoha heaks väsimata usinusega.

1924. a. kirjutab A. Siimon „Praegune noorsugu kipub nagu esivanematest maha jääma, kuid usun siiski, et kõik see paraneb ja eesti pinnal töö ja hool õitsele lööb“.

Meie tahame seda! V. Mustel.

vabereid, murdis ja purustas mu mälestusi. Julmad olid ta õrnused ja enam kui kord tundsin ta rufikat, hoolimata sellest armastasin teda enam kui kunagi enne ja kui oleksin suudelnud tookord ta tumedaid, mürgifelt lõhnavaid juukseid, oleksin kindlasti astunud ta silmi hullunud pilgule ning oleks ta võinud naerdes torgata noa mu südamesse, et waid lapselikus uudishimus näha südant lakkamas tüksumajr.

Hullutaw on see idatou kohutaw kirg! Oli siingi kodanikul samalaadne orjatar, tumedanäoline, mustajuukeline tüdruk idajr, rikka nagardlase õde, keda wend metsikul joomapeol kinkis oma kawalale naabrile meie wanaaegses hansalinnas. Särased wihas tolle tüdruku silmad ning kui ta raputas oma pääd, siis wäriused jääl sinakasmustad juuksed igatsusejt kodu järele sealpool kohijewat jõge ja ilmsis wälkus metslooma kawal waade, niimetu ja piiritu kättemaks. Sellesse tüdrukusse, kingitud orjatarisse, armus wana kaubaisand, kelle noorus kulunud maalt maale rännates, kuid kelle huulte ümber weel wanaduseski hulkus üleolew muie. Korraldas ta meie wana linna müüride wahel pidustusi, orgiaid orjataris auks. Korraldas neid jõe saartel ja mere rannas, kus helendab waid walge liiw ja juwe kuumuses lõhnawad waid kalawõrgud. Teinekord sõitis ta karujahile Alutaguse ääretuisse metsisse wõi kihutas, kberakarri kannul, oma wäleba hobusega hundi järele, kelle pää lõmastas nuudi otja seotud tinatükiga, mille käsitamises tal polnud wõijlejat kogu maarahwamaal. Aga nahad, mis ta teenrid nülgiwad, ja kalliskiwid, mida ta laewad töid kaugejt idajr ja lõnajt, kuhjas ta orjataris jalgade ette. Kuid ihel hommikul ei wäljunud see kaubaisand oma magadistoaist ning ukse awades leiti ta karunahal lamamas peenike, mustjassinakajst juuksejt nõor kaela ümber.

Leinas siis kogu linn ja suured peied peeti koolnu mälestuseks. Walmistati talle hauakamber jõe kaldale kofe lähedale, kus wabad weed tormasid takistusi wõites alla merre, jutustades otjatuijt heitlusi jt ida ja lääne wahel, kirejt ja armastusejt, mis lõppejd mürgi ja kägistamisega, lepinguijt, mida kumbki pool ei pidanud. Nad müüriwad tüdruku elawana kaaslase wanamehe laibale hauakambriisse, Narwajõe paesesse niiskusesse. Klaus Horn oli selle kaubaifanda nimi, kuid orjataril, jel polnudki nime.

Suweõhtu ja juweõõ möõduib, laew on juba jõudnud kaugele ulgumerele ja päikese tõus on lähedal. Tahan minna ühifinda, paljaspär ja awarinnu õhtu juunas, kuni kohtan seda teijt, wahakirjalijst ja leebepilgulijst, keda ma ei armasta, kuid kes on meie omajt perekonnajt, kes olnud mulle sõbraks lapsepõlwejt saadik.

Aga seda teit, tumedajuukelijst, sealt mõõtmata laante maalt, seda armastab mu süda ja mul oleks igatsus tuua teda kaasa ja korraks suruda huuled ta kurjete juukseile, hingata nende metsikut lõhna, tunda nende karedust ja mõrkjat maitset. Ent et ta ei punuks oma juukseijt nõõri mu kägistamiseks nagu too teine meie hanjalinna wanale kaubaifandale, siis ei kuhja ma ta õlule nahku ega suudle kingi ta jalus, waid jatkub mul siis julgust ja jõudu tõugata teda meie kohijewate koske. Ega kõlbagi perekonda see tuulemeelilik ja tulikeelilik, kelle wõõrasijaiks olnud wast julm tatari turuisand ja kelle weri on nii rahutu kui kofewesi ning kuum kui suwifed põuailmad ta lõunamaise kodumaa kõrbemal. Ta on waid rõõwitud orjatar, suulemiskaup hetkeks, mida selle järele tuleb heita jügawasse häuda Narwajõe paesesse põhja, et ta ei ajaks käärima põhjamaa meest nagu ta ehk oma patuses joobumuses kindlasti on suudelnud iga möõdujat, hoolimata sellejt saabus see idajr wõi läänest.

Matkaja laule.

R. Grauberg.

Õhtul nõmmel.

Nõmme kadakate varju
vajub verev päikse ratas.
Kopliial kireb kikas. —
Lambur ajab koju karja.

Mulgu lävel kirju veis
ootab talitajat, lüpsjat, —
karjaaeda, talli saatjat. —
— Korstnaist tõuseb suitsukõis.

Taga pilvesõba hapra
põleb su'ine ehataevas.
Kägu kukub kõrvemetsas.
Üksi matkan nõmme teed ...
Viitna, 28.6.32.

Rändaja hommikulaul.

Jälle helendub taevapäike,
löötsub leebe hommikutuul,
Rõkkab südames rõõmude äike.
Lendab aeg nagu püssikuul.

Talutab tee mind siia, sinna —
Südamevere rahutu vool.
Mida tood mulle, tundmatu, täna?
— Kohiseb kõrvemetsade koor.

Tänase, homse ees udu sõba:
eila mu enda, mu lemmemaa.
Õhtul päevale suudan vaid hüüda:
Kas ju läbsid mu lauludega!
Koitjärve, 23.6.32.

Matkates saarel.

2.

„Eesti Noorusele“ H. Reinfeldt.

Kaarmalane nagu ei näi tüdivat ega kunagi väsisvat jätkamast esiisade tööd maapinna uuristamisel, hiivates välja hiigelsuuri pae-kamakaid, mis esimese reete saabudes küüditatakse ehitustsentrumisse — pääasjalikult Kuresaare. Nii valmib siin tarbekive, mälestusmonumente, ilustustulpe ja muid raietöid. Ei saa öelda, et elu inimesil mugav oleks, sest puudub tooteile turg.

Maastik Kärlasse on ühetooniline. Kõikjal ilmneb kehvus. Ei aita siin ka saarlaste töötahe, sest aluspind on kehv ja kivine. Ilmneb ka metsavaesus. Alles Kärлага muutub alustik. Lejame siit suure Kärla pargi. Romantilise varjundi annab sügavuses tasaniirisev oja, mille üle sirutuvad sarapuude harud vastaskaldaille ulatuvad suviõiseks suudluseks. Ehitistest nimetamisvääremaid lihtne kirik, mille läheduses tontlik vana kellatorn. Astudes ta sisemusse oled nagu salapärase katakombis, mille iga kivi, iga savinatukene ähvardab karistada eksinut rängalt, kuid säälijuures näides kõikteadjana mineviku suhtes.

Kärлага algab õieti Saare metsade vöö. Kiiüinivad horisonidale sinimetsade viire, mis kord-korralt lähemale tulles muutuvad rohelisemaks kuni lõpuks jõudnuna nendeni pruunistuvad. Mõne kilomeetri kaugusel Kärlast loode suunas laiub saare suuremaid järvi Karujärv. Teda pigistavad raudse rõngana metsad. Ta sinivetele on Uku annud paika vaid umbes 5 km. pikuti ja 2 laiuli, kiskudes tema poolkõverasse elatanud raugana. Ta aga ei näi olevat rauk — ta on noor oma puh-

tas liivases nõvas, millesse saare jumalad loonud omale residentse — puiega saarekesi — millel võidakse pidutseda sillerdavail suveõil ning haududa plaane saare edaspidise saatuse üle. Kuid... vähk liikus veidralt tagurpidi kristallselges järvevees. Neid on siin tõesti rohkesti. Järve noorusilme avaldub tormides. Siis hoigavad metsahiiglased, tõusevad kohisedes vahutavad veed, kiskudes kaasa liiva ja kive, olevusi elusaid ja elutuid, suureks keeriseks — kaoseks — — — Siis avaldub temas tulihingeline noorus oma hävitustahtes, — võitluses olemasolu eest. Ent rahunenud — on kõik muutunud uueks. Lühivaterakesed on vahetand asupaika, kivilamakad surnutena hauas keerand teisele küljele ning kogu elukonnasse on puhutud uut jumaliku eluõhku. Tähelepanematule silmale näib kõik nagu enne: higistnõretav tuliratas taevakummil, metsade salajutt ja üksindus, vaid majast üksikust lahkub meie rändurtrupp, et jõuda uuteni saare vaatamisväärsusteni.

Läbinud ürgmetsa 2 km., seisame uue üllatuse ees — Lihulinna — kärllalaste ajalooline uhkus — muistne kants. Hiigelmännid tema liivaseil külgedel lõhuvad pilvede piire: maalinna rõngakujuline tõus ja kõrgus evib sarnasuse tulimäe kraateriga. Muinsusoreool aga laiub üle kõige. Ent lähitaludes elab edasi toonelasse varisenud saare raasside ideoloogia ja ilmasuhtumus...

Kuid uued vaatlusobjektid kutsuvad.

Tee viib usskõverana läbi Taavi metsa Kihelkonna poole. Lauana siledad, kuid rästiku selgroona säkilised on saare teed.

Stop —! Kihekkonna. Aedalevik mõnesaja elanikuga. Kirik, pank, postkontor on tema tähtsamaid asutisi. Majad enamikus puust, väljaspoolt värvitud. Teeääres veel surnuaed — ristide rägestik... haudade kangastik... Sarananev episoodile Fr. Tuglase „Merest“ ,või nagu meri seal haudade taga!“ Tõesti eksib pilk üle haudade ulgumere ürgkaugusisse, millel vaid horisondil üksikuid purje, ning aurikute süsimusta, kauguses halluvat suitsu. Siin on nagu valvemajake Läänemerelt läbi rääjate üle. Suunime Jaagarahule NW suunas. See on teine suurem marmorimurd Saarel. Siin ei kata seda maakamar ega mingi muu viigipuuleht, ta seisab vaatlejale täiesti alasti silmade ees — nii nagu teda on loonud jumal. Siit voorivad miljonid koormad väiksel raudteel sadamasse, kust omakorda laaditakse marmor laevadele, väljamaale saatmiseks. Järgi jääb kilomeetrite ulatusel tihjus. Kirgas, lõhkeaine ja inimkäsi jätavad kustutatuid jälgi Jaagarahule.

Mootori võimsate surveõõkidega propelle-rit keerutelles, libiseb paat Vilsandi poole. Tunneme Läänemere soolast mereauru — taju-meresügavust ja mõõtmalut veevälja, — saarlaste vabaduseakent muule maailmale. Ja peatselt saabubki Vilsand, too lindude paradüis. See on teine Helgoland. Kasvavad siin ainult mänd ja kadak. Peaaegu igal meetril kohtad paekivi, kord üksikult kividenä, kord paehunnikutena, näides salakavalana, samas aga orjana, kes püüab lõmitada härraste ees olles mürgitatud sisemiselt muretiineist kavatusist. Kohas paaris vaid tuleb nähtavale liivakünnikaid. Need on ka kasutatavad põllumaana — enamikus kartulite kasvatamiseks. Selgub, et siin kasvatatakse loomi ning püütakse kalu, — põllundus ei vääri nimetustki.

Saare läänerannal asub tulitorni, mis oma nägususega püüab uhkeldada pilvedega, samas aga rikkudes maastiku lõmitava madaluse vaikset idüllil. See on täht, mis süsimustil sügisõil näitab teed laevadele Läänemerel, hoiatades neid sattumast kaljudele ja madalikkudele. Tornis on plinktuli — süütub automaatselt. Tulitorni lähedal asub päästejaam. Sellesse majasse on kogunenud palju sündmusi merimeeste ja rannarahva elust. Päästemeeskonna kokkukõsumiseks ta viitakse vana suurtükki. Nagu selgus on meeskond eranditult kohusetruu. Hädaliste avitamiseks jäetakse või koorem hobusega teele, et aga ajaviimatult suunida hädalisi päästma. Autasuna omatakse E. P. R. päästemedaleid.

Hakk pesal.

Vilsandi läheduses asuvad Vaika saarekesed — lindude paradüisid. Need on paerahnud, millele tuul on kannud üksikuid rohttaimi ja nii nende kaastegevusel on paele moodustunud mõni peotäis muldagi. Siin elutseb rohkel arvul merilinde, sest lindudekuningas hra Thom on nende elu-olu soodustanud, ehitades neile pesi — n. n. lindude linnu — ja andes kaitset röövlindude eest. Siin leidub „paleesid“, ehitatud paekivist ja sisustatud merilindude udusulgedega, mille pühimais paigus on mitmevärvilisi ja mitmesuguses suuruses mune. Pesi leidub niivõrd suurel hulgal, et peab vaatama hoolega ette, et ei talla neid.

Vilsandi on tõesti omapärane eesti nurk. Juba keelteoskus torkab kõrva, sest ühevääristatud näivad siin inglise-, saksa-, vene- ja eesti keeled. Veel teisiqi vaatlatakse siin. Näib, nagu viibiksid kusagil rahvuste väras. Ja ega seda tulegi panna imeks, sest vilsandlane on isegi merilind-rändlind, kes reisinud läbi terve maailma. Pole praegugi lõppenud too rändamise protseduur, vaid üha hoogneb veel.

Ilmneb vilsandlase ilmasuhtumus ka ehitisis. Kui Saarel talud hoiduvad salkadesse, et ühiselt edukamalt võidelda looduse karmusmustega, siis siin nad kõik täis elujõudu jäämaks püsima paesele pinnale ka üksikuna. Ka vilsandlaste külalislahkus on ületamata.

Too matk on jätnud hinge jälgi, milliseid ei suuda purustada saare kodu kohal kokkupaiskuvad mustad murepilved igapäevase elatisvõimaluse hankimisel, vaid meeletub uuesti ja uuesti saarlaste kehvus ja lahkus, mõlemad.

See on vaid lühike skizz elust-olust läbi põiki saare. Soovida jääb, et iga ÜENÜ-lane, iga noor püüaks hankida tolle elamuse — õppida tundma kodumaal läänepoolsemaid, mereisemaid ning kehvemaid nurki.

Lõikus.

Nüüd valmib sõstraid ja kirsse,
Läeb öitsema kanaribik.
Nüüd tüümian lillatub välju
On küpsemas rukkistik.

Ma suudlen punaseid marju
Ja õunu poolpunaseid,
Ja sõstrate lillakaid sarju
Ja kaunu poolvalminuid.

Muist marju on muredad, hapud
Muist aga on magusad.
Neist igaüht maitset ja katsud,
Neis kõigis on jumalat.

V. Tulnukas

Vaatamisväärilist Lõuna-Harju.

Teatavasti korraldatakse II Lõuna-Harju noorsoopäev augustikuu alul Rapla alevikus. Lubatagu esitada sel puhul Lõuna-Harjut.

Rapla on L.-Harju kaubanduslik keskus, kus asub rahvarikkamaid turge Eestis. Maju siin kaunis koguke pillatud teede ääri, nagu ikka alevikkudes. Tähtsamast asutisist-ehitusist nimetaksin: moodne Rapla ühis-pank ehk raplalaste keeles „viimaseaja mõeröögatis Raplas“, postkontor, mille kõrvale kerkib Rapla haridusseltsi rahvamaja, siis uus moodne algkoolimaja ja maa kaunimaid kirikuid, mille juures asub vabadussõjas langetute kaunis mälestussammas kunstnik Koordilt.

Raplat läbib Kasari jõeharu ehk raplalaste „Pjrita“. Kiriku juurest 1 klm. näeme kodumaa kaunimat ja korralikumat maa surnuaeda. Kaunis oma sirgete künneteede, lehtpuude, lillede, hauaehitiste, puhtuse ja rohelisega.

Surnuajast veel paar kilomeetrit ja oleme kaunis Alu puistikus, milles palju tiike — saarekesi. Harva leidub maakohas sarnast parki ja meelitav on paadisõit tiigil kollaste veerooside vahel. Maareformi 10. aastapäeval püstitati parki kolm elavat mälestussammast — tamme — kodumaapoegade auks, kes jätsid oma parima — elu — isamaa heaks. Sama teed edasi sõites 20 klm jõuame Põlli, kus asub vana süngemaid, kohutavamaid, osali veel kolmevalliga, eesti maalina „Varbola“ jäänuseid. Siin loidab igal aastal traditsiooniline jaanituli, mida tänavu ÜENÜ Põlli noored pühitsesid koos meie lääne naabrimaa, rootsi noortega.

Raplast Viijandi maanteed kaudu tuleme Valtu telliskivi vabriku juure, mis oli omal ajal suuremaid Eestis. Läbistame okasmetsi ja oleme — Kehina kõrgemas kodumajanduskoolis. Siin on vaatamist ja jutuaajamist. Veidi edasi lõpeb L.-Harju piir ja algab Pärnumaa, algab Järvakandi. Siin olla vanasti suur järv olnud, millest omanud nime, Järvakandi. Leidub siin huvipakkuv kuristik, mis neelab igal kevadel suurvee ja seda oma janukustutuseks ka suvelgi ning nõudnud inimelugi. Järvakandi on jõukamaid Harju valdu vallamaja, koolimaja, meierei, seltsi- ja pitsimajaga. Siin asub esimene valla algatusel püstitatud mälestussammas valla poegadele, kes langenud vabadusvõitluses. Sammas valmistatud emakese kodumaa kõvast kivist.

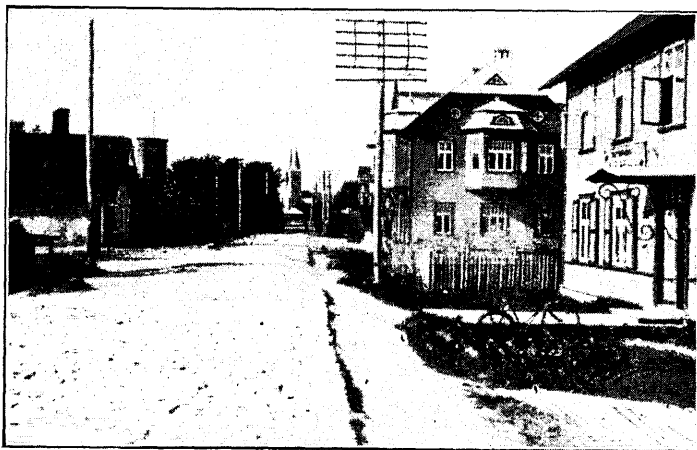
Veidi maad Pärnu suunas ja oleme eesti moodsama ja balti suurima klaasivabriku „Järvakandi tehaste“ juures. Vaadata ja imestada on siingi palju, kui sula klaas venib kangana alumiselt korralt ülemisele.

Rapla kaunis lähedal on Kuusiku karjakasvatuse kool, siin saavad karjaravitsejad ja kontrollassistendid oma hariduse.

Varbola kõrval on L.-Harjus veel Lohu ja Keava maalinnad. Ka neisse koguvad noored pidutsema. Lohule korraldatakse päälinnastiki välisõite, Lohu asub nimetatud kolmest kõige kaunimal kohal Tallinna-Rapla maantee ja Lohu jõe kaldal.

Läheme siis matkama L.-Harju ja osavõtma II Lõuna-Harju noorsoopäevast Raplas.

E. Vedeman.

Rapla aleviku üldvaade.

7. augustil toimub siin ÜENÜ 9 osakonna vaheline noorsoopäev rongikäigu, kõnede, laulu ja rahvatautsu ettekannetega, kergejõustiku võistluste ja õhtuste lavavõistlustega.

Nooruse lend.

Pühendus Wiru ideelisele noorile.

Imelik: ifka vastu valgusele teie lend
 Ifka teie pilgun meci igatsusi tuiskleb, sinetab,
 Ifka rinnan rõdme uusi, ilu hommikuidki helendab —
 Ja linnul tähiseile ifka kõrvuti kui õde-vend
 Te väimustuses töös nii avarate radu,
 Kun peidun igatuste aateilm ning ilo maetud
 Tean: teie südamed nii tihedasti seotud,
 Et kõitjal täte fettimised, õnnitluste sadu
 Ja libedusel mõnel järgneb kohe andeksand.
 Kõit toftu ilu joobumuste uljas hurm
 Te aega õhkestab ning lihviib säravaks
 Kui päikesetuldä õietähiti lüftiv nurm.

Hugo Sillaasto.

ÜENÜ Virumaal.

Seltskondliku elu hoogsuse ja elavuse poolest on Virumaa küll esimesi maakondi Eestis. Vähemalt ÜENÜ liikumises on ta seda kindlasti. Mitte ainult ÜENÜ osakondade arvilises ülekaalus, vaid ka suurimas tegevuse hoos.

Kohe ÜENÜ asutamisaastal (1919) pandi alus ka esimesele (Kiltsi) ÜENÜ osakonnale Virumaal, millele järgnesid Simuna (1920), Porkuni, Tudu (1921), Atsalama, Kadrina (1922) ja teised... Üldse on Virumaal kutsutud senini ellu 49 ÜENÜ osakonda. Neist on ajajooksul tegevuse lõpetanud Kadrina, Tudu, Edro, Mäetaguse, Vajvara, Rakvere ja Kulina. Teotsevad senini kõik ülejäänud 42 osakonda.

Virumaa osakondade saamisloos ÜENÜ-le tüüpilisena nähtena kannavad Virumaalgi ÜENÜ liikumist esialgu õpilased ja õpetajad. Nii asutati Simuna ja Kadrina osakonnad täiesti õpilaste poolt ja osak. asutamismõteted tekkisid sageli just koolide juures: Rakveres, Jõhvis. Nii ümber nimetas end 3. novembril 1920. Simuna kõrgemas algkoolis ellukutsutud õpilasihing nädal hiljem in corpore ÜENÜ osakonnaks ja mujalgi andsid õpilased suure osa liikmeskonnast. Minister Baueri keeluga muutus asi ning mõnelgi pool visati ühes pe-suveega vä ja ka laps. Ent siiski mitte sel määral kui mujal. Kui Harjus Baueri õpilaste osavõtu keeld tõi ÜENÜ osakondade tegevusse suure ja püsiva seisaku (olidki siin õpilased peategelased ja suurim osa Harju osakondi kutsuti ellu Tallinnas), siis jäi Viru vähemalt (kuni tänaseni) ÜENÜ liikumisele häätahtlikuks õpetajaskond. Nii kutsub Kiltsi õpetajaid prl. Karuks osakonna ellu Kahu-las ning suurem osa hilisemaidki Viru osakondi (Järve, Varesmetsa, Aaspere, Avispea, Karitsa, Tõnuvere, Voka, Venevere, Arkna, Liiguste, Mädapea, Laekvere, Valaste, Soornurme, Vinni j. t.) kutsuti ellu ja teotsevad kooli ja õpetajaskonna täielikul toetusel. Endine Simuna osak. asutajaid, kõrg. algkooli õpilasi Aleks. Traks kutsub seminaristina ellu veel paar osakonda ning jätkab nüüd juba õpetajana sama toetavat tegevust samas ringkonnas. Sama asjaolu tõttu on Virumaa osakonnad ka liikmeilt arvurikkad ja juba asutamiskoosolekul koos (Mädapea 52) tugev

ümbruskonna noortepere. Ka pole Virumaal selletõttu olnud ÜENÜ-le vanema põlve poolt tähelepanavat vastuseisu ning paljus kohitis (Essu-Katela, Liiguste j. t.) on märgata isegi vanemate algatavat asutamiskaasabi ning avarat arusaamist, kus nooremale otse soovitatakse minna ühingusse.

Igatahes on ÜENÜ liikumisel Virumaa noorsoo arendamisel ja Virumaa kultuurelu mõjutamisel olnud väljapaistev seisukoht ja on seda praegugi, mida tunnistab ka ÜENÜ praegune hoogne arenemine Virumaal (1929. a. 5, 1930 — 7, 1931 — 6 ja 1932 poolaastal 5 uut osakonda). Pole ala, mida siin poleks puudutatud. Näitetegevus, kirjandus, laul, muusika, põllumajandus, sport, karskus, tervishoid, tuletõrje (Voka) ja paarkümmend muud erilaadilist tegevusharu teotsevad osakondade juures. Kui 1919. a. Narvast veel kahtlevalt küsitakse (veneaege surve muljeil): kas ÜENÜ liikmeiks võivad olla ka naisnoored — teotsevad nüüd osak. juures mitmel pool erilised majapidamise, kodukaunistamise ja naisharud. Kui 1922. Venest Eesti opteerund hingeline Atsalama osak. asutaja (J. Alaküla) kirjutab noorena E. V. kodanikuna siin lootnud noorsoo seisvat kõrgemal astmel ning ütleb Alutaguse noori vaimiliselt magavat ja ajast mahajäänud — on nüüd just noorte tegevuse kaudu tõusnud Alutaguse elavaimaks Virumaal ning on siin õpilased ja noored enam kui mujal tegevuses ümbruskonna ja kodunurga hääks ning algatatakse siin üha uusi ja uusi liikumise hoogsusest kõnelevaid küsimusi (üldised ja põllumajanduslikud noorte päevad, ingeri lüsimus, nimele eestistamine) ja võistlusi kõigil kultuurelu aladel.

Mäletame siinkohal kõiki töös lahkunuid ÜENÜ teonimesi (Elli Kronks, Aaspere; Ilse Mikker, Maho jt.). Soovime senistele agaratele tööinimestele (nimetaksime siinkohal eriti kausatöötavat õpetajaskonda, Virumaa Keskkorralduse inimesi, ning üksikuid seni nimetamata noortejuhte: H. Nurkse — Koeraveres, E. Kask — Kärus, A. Laurisson — Laekveres) jätkuvat tööd kodunurga ja kogu Virumaa hääks. Loodame kogu Virumaa kasvavalt ja õppivalt nooruselt ühinemist tugevaks noorte töömalevaks Virumaa ja kogu Eesti arengu ja hää nime eest.

Aug. Meikop.

ÜENÜ Virumaa osakondade tegevusest.

ÜENÜ Virumaa keskkorraldus.

Kui läinud talvel ÜENÜ Virumaa Keskkorraldus ellu kutsuti Jõhvi, siis küll äärmises tarvidusest: ÜENÜ Virumaa tulevale osakondade võrgule oli keskkohat hädavajalik. Näib ka, et maa südames asuv Jõhvi selleks oli kohasem: Rakveres oli kord ennem asutatud keskkohat välja surnud ja Narva oleks selleks liig piiriäärne.

Küllap vist valik ka muidu oli õige ja tagajärjerikas: Keskkorraldus asus oma tööprogrammi teostama säherduse põleva andumusega ja noorusliku hooga, nagu seda põlnud Rakveres ega ka Narvas varemalt. Kutsuti kaasa pea kõik Virumaa osakonnad. Korraldati Alutaguse spordivõistlused Jõhvis, õhutati ning tehti aktiivselt propaandat lipuõnnistamise läbiviimiseks osakonnas, mille tulemuseks oli pidulik lipuõnnistamine Valastes; pandi tõsiselt liikuma hoogne võõrapäraste perekonnanjmede eestitamise aktsioon, milleks kaasa on tõmmatud Akadeemiline E. E. Selts Tartus ning mõningad organisatsioonid (naiste-liit, parenaisteseltsid j. m.) Virus. Tagajärjed näitavad, et tunnuseid ei puudu sellel üritisel rahuldavaks kordaminekuks. On juba leitud noori, kes ei taha olla igavesti selle orjaajalt sakslasist isaõsade värgi pääl summitud vastiku sildi all. Nad tahavad eestipärrat. kõlavamat, ilusamat, tahavad oma nime.

ÜENÜ Virumaa Keskkorraldust on äriekindlalt valuasti puudutand ka Eesti-Ingeri noorsootraaqjka, mille selgitamiseks ja parandamiseks on sinna tehtud mitmeid matku ning tutvumisreki. On tehtud intensiivselt pealtööd ÜENÜ osakondade asutamiseks sinna ja selleks virgutatud sealset teadlikumaid noori ja teqelasi.

Tihedate noorussidemete sõlmimiseks korraldatakse 30. ja 31. juulil k. a. Eesti ilusamas vabaõhukuurordis Toilas — Viru noorte II suurejooneline suvipäev, kuhu on kutsutud

Virumaa keskkorraldus.

Vasakult paremale istuvad: A. Bachmann (Narva osak.), M. Kilkson (Valaste), V. Mustel (Jõhvi). Seisavad: A. Pribitkin (Jõhvi), A. Kena (Jõhvi), K. Tenis (Voka). Puudub H. Sillasto (Sompas).

külla kõik Virumaa osakonnad. Päev algab laupäeva õhtul ühise laagriga mere kaldal, kus lojva tule valgusel kantiakse ette noorte humoreske ning peetakse kõnesid: järgmisel päeval on ühised meresõidud, laulud jne. Noorte päeva puhul ilmub Keskkorralduse algatusel ka „Eesti Nooruse“ Virumaa erinumber.

Keskkorraldus on ka osakondade majanduslike olude eest aktiivselt võidelnud, saates Viru maavalitsusele märgukirja lõbustusmaksu ärakaotamise asjus ÜENÜ peoõhtuult. Kuigi lõbustusmaksust üldiselt ei vabastatud, lubas maavalitsus siiski noorile tulla vastu ja kõik vähegi nurjunud peod vabastada siis, kui seks viimase poole pöördakse.

Konsekvents: Noorsoo- ja vabaharidustöö on energiline ja kultuurijärguline Virumaa praegu esikohal Eestis ka ÜENÜ osakondade rohkeusegagi ning kohustab see tulevikus veel suuremale koos- ja ühistööle.

Pärja Larsperek.

SOMPAST.

ÜENÜ Sompas osakond läinud talvest alates on mitmei tunnistust annud enda elavast tegevusest ja siinsete energiliste noorte suurest töötahlest. Osakonna esimeheks ja tegevuse juhatajaks on noorsoolane H. Kelmmentsov. Osakond on võitnud ümbruskonna noorte ja ka vanemate seltskonnategevaste täieliku poolehoidu. Liikmete arvu (55) poolest on ta praegu kohapeal suurimaid organisatsioone.

Osakonnal on tulnud võidelda paljude raskustega. Valusasti andis alul tunda teadlikkude juhtide puudus, teiste vanemate organisatsioonide takistavad mõjud ja majanduslised raskused, kuid nüüd on nendest kõigist üle saadud ning Sompas osakond elab, kasvab ja kosub.

Praegu tegutsevad osakonna juures laulumuusika-, spordi-, näite-, kirjanduse, ja karkuseharud. Osakonnal on oma laulukoor ja keelpillide orkester, millised seniaiani on esinenud oma pidudel ja kirjandusõhtudel. Spordiharu Joh. Kalju juhatusel on teatsend kergetõustiku ja pallimängude alal. On korraldatud oma ja osakondade vahelisi võistlusi nendel aladel. Läänud kevadel renlis osakond endale spordiplatsi.

Kirjanduse alal on korraldatud kirjanduse-, tüürjka-, dek'amatsiooni- ja humoriõhtu'd. referaat ja vateluskoosolekuid ning levitatud noorsoo ajakirja „Eesti Noorust“. Osakonna korrashoida on Jõhvi valla raamatukogu haru mille kõrvale osakonnal on kavatsus soetada ka omale raamatukogu ja lugemislauda. Selleks otstarbeks vastavate summade muretsemiseks korraldataksa 7 aug. k. a. suurejooneline näitemüük.

Sügispoolel kavatsetakse toimepanna suuremat peoõhtu, millest saadud summad mää. ratakse rahvailikooli mineiate kehvemate noorsoolaste toetamiseks. Samuti korraldatakse augustikuu lõpul suurem kirjandusõhtu-

tu, kuhu on lubanud kõnelema tulla lisaku õpetaja V. Kuljus.

Peale selle on osakonnal veel hulka ilusaid kavatsusi teostamisel. Kavatakse ellu kutsuda enesekasvatuse õppering ja lavakunsti ja lavategevuse täiendamiseks kohale kutsuda näitekursuste andja. Püütakse tegutseda nii palju kui aeg ja olud seda lubavad. Andutakse tööle kogu noorusenergiaga ja võimefega, et kord jõuda etteseadud eesmärkidele. Selleks jõudu ja üksmeelt!

P. —perk.

VINNI-PAJUSTILT.

V. P noored, tundes juba ammugi puudust tööpõllu järgi noorsoo seltskonnatöö alal, et rikastada ning arendada oma silmaringi igal võimalikul nii nähtaval kui nägematul kultuurjalal, et kasvada ühises kõrgepingelises ning ideelisemas õhkkonnas, et luua kodusem ning väärtuslikum töömaa noorile juurdekasvajalegi tavalise jooma- ning simmanikultuuri harrastamise asemele, asutasid kohaliku noore õpetaja Otto Grünthal algatusei ning õhtusel k. a. ÜENÜ Vinni-Pajusti osakonna. Juhatusse valiti: esimees — Otto Grünthal, abi — Salme Möldri, kiritoimetaja — Helmi Möldri, abi — Velli Valdt, laekur — Ferdinand Vahker. Viimase kaitseväeteenistusse mineku tõttu asus tema asemele alates juuni lõpust Meeta Pauk.

Muretseti juhatusliikmete omal kulul hädavajaliste asjaajamis-materjalid ning alustati tegevust. Korraldati perekonnaõhtuid kontsert- ning segaeeskavaga ning 5. juunil suur rahvapidu, kus mängiti Teuvo Pakkala „Parvepöisid“ ning nii saadi „finantse“ tegevuse jätkamiseks. 8. mail peeti emade päeva ning õhtul tuleriidaga, kõnedega ning laulega jürjöö. Korraldati ka kevadine aianäidiskursus ning enne jaanipäeva 3-päevane ajandus-mesindus kursus. Töötab osak. lauluharu 35-liikmelise segakooriga õp. Otto Grünthali juhtimisel, samuti näiteharu. Naisharu ülesandeks on muu seas ka naiseltside ülesandeid naisliikumise, naiskäsitöö, kodumajanduse ja kodukaunistamise alal. Osak. on väike raamatukogu, samuti on muretsetud ka sporditarbeid, millede kallal veedetakse vabu õhtutunde. Sügisel kavatakse ellu kutsuda spordiharu, samuti põllumajandusharu, ning instrumentaal-muusika haru, kuna tegeleb ka juba oma keelpillide orkester.

Suuremaks ja ajakohasemaks ehitamiseks on ka Vinni-Pajusti koolimaja, milles leiab ÜENÜ kohal. osak. omale mugavama kokkutulemiskoha, samuti avardavad võimalused koosolekute, pidude, võimlemistundide jne. korraldamiseks.

Osakonnal on momendil 68 liiget, nende hui-gas ka mõned kohapealsed vanemad tege-lased, millised asjaolud on tõenduseks ümb-ruskonna heatahtlikust ning abivalmis suh-tumisest!

O.

ÜENÜ VIRUMAA LOODE OSAKONNAD

korraldavad 14. aug. k. a. kaunil Neeruti mäel ühise noortepäeva. Kavas on laule ühendet segakoorelt, kõned, ühisvõimlemisi, rahvatantse ühendet trupilt ning näidendite ette-

kandmise võistlus (tingimus: kestvus max. 30 min.), milleks on lubanud keskjuh. välja panna väärtusliku auhinna.

Korraldajad hellitavad lootust näha sel päeval külaliseina hulgaliselt ÜENÜ-lasi nii kaugele kui ligidalt!

KILTSIST.

Pühapäeval, 24. juulil peeti ÜENÜ Kiltsi osak. korraldusel Kiltsis Lõuna-Viru ringkonna osakondade osavõtul II noorte päeva.

Ilm oli ilus ja juba varakult võis näha liikumas rahvarieles neide ja noorimehi peo-ettevalmistustöis. Kell 3 koguneti jaama juure, kust mindi rongikäigus orkestri helide saatel peoplatsile.

Pääle päevakohast kõnet Kiltsi osak. esimehelt algasid ringkonna kergeõustiku võistlused, millised umbes tunnialalise vaheajaga kestsid hilise õhtuni. Saavutati lähelepanuväärseid tagajärgi. (Toome need E. N. järgm. numbris). Võistluste vaheajal kuulati Porkuni-Assamalla ja Kiltsi ühendatud segakooride ettekandeid ja järgiti rahvatantse. Laulukoori ettekannetest võiks eriti mainida M. Lüdigi „Sea! kus lained igavesti...“ ja C. Kreeci „Mä kondisin vainul.“ Rahvatantsu alal näis tehtud intensiivset tööd.

Õhtul pääle võistluste tagajärgede kuulutamisi, auhindade väljaajamist ja Keskiuhutuse esindaja tervitust, kanti eduga ette näitetrupi poolt Hannekeni „Minu beebi.“

Üldmulje noorte päevast oli väga häa.

R. O.

VALASTELT.

Siin, kus lained igavesti vastu kallast kohavad, siin kõrgel Viru paekaldal töötavad ÜENÜ Valaste vahvad noored.

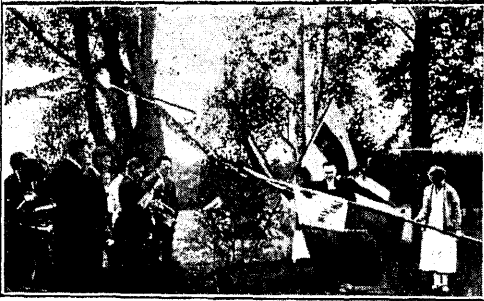
Aafajad vaid kaks, kui koonduti siin ÜENÜ ÜENÜ noorusest hõõguva kevadrohelise lipu alla. Nüüd on ühine pere kasvand 84-liikmeliseks. Julged, siiked ja tööarmastajad on Valaste noored, milleks neid kasvatand meri. Päjkese tõusul merele, päev läbi põldudel ja niitudel — jätkub siiski veel jõudu ja taht õhtuseks ühiseks aafetööks. Palju pole veel suudetud, kuid kava on suur ja innukas töös on juhatuski püsind samas koosseisus: A. Muni — esimees, H. Matt — abi, J. Toost — kirjatoimetaja, R. Saagen — abi ja M. Killson — laekur. On siiski püütud tööd teha. Energilisemalt on teutsenud näite-, muusika- ja põllumajandusharud. Näiteharu on lvas-tanud jõukohaseid tiisedamaid tiikke. Muu-sika alal on loodud laulukoor ja põlluma-janduse alalgi on tegevus olnud mitmekesine.

Puudub oma kodu. Töötatakse ja pidu-se-takse kohalikus väikeses koolimajas. Kavata-setakse kord jõuda oma koduni.

Segakoor on käinud lõhvis ja Narvas lau-lupäevadel ning omi pidusid ja olemisi ilus-tand lauluga.

On korraldatud põllumajanduspäevi, jõulu-mälustusõhtuid, kursusi jne.

Valaste osakonna suurpäevaks oli aga osa-konna lipuõnnistamine k. a. jaanipäeval. Seks puhuks olid noorsoolaste viledad näpud ki-bedasti tööl. Koolimaja ühes ümbrusega up-

Lipu õnnistamise aktuselt Valastes.

pus vannikutesse ja kaskedesse ning õhtune teelaud täideti noorte omatehtud küpsistega. Lipuõnnistamise võimaliku tähtsuse pidas lõhvi pastor Varik. Tervitusi töid: keskjuhatuse, Virumaa keskkorra'duse ja ümbruskonna osakondade esindajad. Õhtul viibiti ühises teelaus ja tujuküllane koosviibimine kestis varahommikuni.

Eriisena Valaste joonena võiks veel tähendada, et meil aastatelt noortele kaasa töötab ka hulk kortsuspalgelisi, kuid noorte, sädeleva hingelisi vanu. Ehkki aastad, töö ja mured nende välimust vanandand, on nad küllmas meretuules sisemiselt siiski hojund värsked ja noored. Moodustavad nad meile toetava tüvi, mis tormil end nii kergesti kõigutada ei lase, kui seda juhtub noorile oksile.

M. K.

NARVA-PEETRIST.

30. mail 1931. a. organiseeriti ÜENÜ Narva-Peetri osak., mis tegutses loomispäevil Soldino osak. nime all Soldinos, Narva külje all, kuid hiljem toodi Narva. Samal sügisel võeti keskjuhatuse soovil nimeks Narva-Peetri. Polnud Narvaski tegutsemine soodne, sest

majanduslised olud ei luband üüri ruume pildada ning tuli koosõekõiks kasutada esimehe (prl. H. Jürgensi) ruume.

Tegevuse kestel on osakonnas peetud: üldkoosolekuid 6, juhatusel koosolekuid 52, kontsert esinemisi 14, referaat-õhtuid 10, omavahelisi koosviibimisi 38, kiriaudus-õhtuid 2, aktusi 1, tee-õhtuid 4, väljasõite 2, koroonavõistlusi 12 ning mitmesuguseid kursusi.

K. Karukäpp.

VENEVEREST.

ÜENÜ Venevere osakond, oma geograafilise asukohaga seisab põliste metsade keskel. Ei või öelda, et oleks see asend temale häa, sest igasugused kultuurilised keskused asuvad kaugel, aga sellevastu on ümbruskonna noortel osavõtt osakonna tegevusest elav. Viie aastase tegevuse kestel on e' lukutsutud puhkpillide orkester, mis koosneb 11 pillist. Alul töötas osakonnas ka laulukoor, segakoor 20—30 lauljaaga, kuid praegu on see talveunes, juhi puudumise pärast. Kavatsus on teda eeloleval talvel jälle elu kutsuda, sest vallavalitsus tahab valida uut algkooli õpetajat, kes oleks võimeline juhtima ka laulukoori.

Hää eduga töötab meie näiteharu, näiden-dejd on lavastatud kau'is raskeid, nii kuidas lubanud seda meie väga ahtad ruumid. On kavatsusel uue rahvamaja asutamine ümber-ehitamise teel endisest mõisa magajise ajadast.

Harudest paistab veel välja käsitõeharu, mille algatusel korraldati möödunud aprillis ühekuulijne käsitöö — kangakudumise kursus 13 noore talunejuga.

Korraldasime möödunud kevadel ka muusika kursuse puhkpillide orkestrile, milline häid tulemusi andis.

Suurimana fähapäevana on meil kavatsusel augustis lipu õnnistamispidu korraldada, millest kõiki virumaa osakondade esitajate kaudu osa võtta palume.

K. U.

Kostja Möllerson †.

21. juunil saabus Arukülla sõnum: „Kostja Möllerson on surnud“.

Ehkki see sõnum, võib olla ei tulnud ootamata, kuid siiski lõikas see läbi südame. Valus oli...

K. M. oli üks väheseid ÜENÜ Aruküla osakonna liikmeid, kes kogu ihu ja hingega oli tõsine noorsoolane. Ta töötas ja pühendas kogu oma energia, et muuta kultuursemaks meie tänapäeva külaühiskonda. Ta oli osakonna väimline juht. 1930. a. töötas ta osakonna esimehena ja näiteharu juhina olles häa näitleja ja suur sportlane.

1931. jäi ta kurgu tiisikusse, millesse ka suri — jättes lejnama Aruküla osakonna noori.

K. Möllerson maeti tema kodukohta Laiuse kalmistule Tartumaal. Aruküla kaasvõitlejad saatsid teda tema viimasel teekonnal.

Sa rakendasid oma parema energia, — et muuta meid ja meie ümbruskonda paremaks.

Käua võitlesid sa kurja häigusegä. Vägi-valdselt kisti sind manalasse.

Su kaasvõitlejad ei unusta sind... piüame jätkata sinu alustet tööd... suurt tööd parema tuleviku suunas.

J. R. L.

Käbin Käesoo (Helmi Siigur).

In memoriam

On juhtumeid, on olukorpi elus, kus kaob igasugune usk elu otstarbekohasusse, jumaliku õigluse seadusesse, mis öeldakse valitsevat maailma. Kõikjal puutub see silma, kõrvuti võitlus — olemasolu eest seadusega. Võrdse iluga puhkevad kevadel õied puudel, sirutavad end vastu päikesele, muutuvad õrnroheliseks puuviljaks, kogudes enesesse magusaid mahle, elustavaid vitamiine, ent seal... saabuvad röövikud, puurivad end nende sisemusse ja näiliselt ilus puuvili laostub, hävineb seesmiselt, kuni langeb enneaegu oksalt, mille elustavaid mahle ta ei suuda enam vastuvõtta. Ja kõikjal, läbi taime- ja loomariigi, inimeseni jõudes, leiame lugematul arvul analoogilisi nähteid, olemasolu julme fakte, milliseid ei suuda millegagi põhjustada, kuidagi õigustada.

Ilus on noorus, inimese õitseage, ilusad ja suured on unistused, millega astub ellu nooruk või tütarlaps, ent kui vähe on unistusi, mis teostuvad, kui vähe on elusi, mis täidavad oma ülesande täiel määral. Ja nagu röövikud taimeriigis valivad enesele saagiks harilikult ilusaima ja varem küpsend puuvilja, nii saadab surm tihti oma pisilased just nende organismi, kellel on suuremaid eeldusi oma unistuste, oma elu ülesande teostamiseks. Nägin Helmi Siigurit viie aasta eest esmakordselt, juba siis oli tuberkuloos alustand oma julma hävitustööd, ent veel oli säilind ta ilu, ta suured, sügavsinised silmad vaatasid ellu rõõmsalt, ta ümber oli palju lilli, ilus mets ümbritses ta kodukohta, tugev ja kõikumatu oli usk terveneda.

„Eesti Nooruse“ lugejad tunnevad ta muinasjutte — punaste rooside sünnist, merest, kes oli armund päikesess, jõuluõhtust laanes, vanakesest, kelle rindu tuleb taas kevade, laste tagasitules. Need on alles algajalikud, ent soojalt läbitunud ja hingestatud pildikesed, kus võrsuvad otsib esmakordselt teid eneseväljenduseks, ent küllaltki selged, et valgustada autori ilusat siseilma. Mis neid kõiki ühtlustab on kindel usk paremusse, valguse võit varjude üle, veendumus, et ka vaevatute ja rõhutute ellu paistab kord päikene, tuues kaasa õnne ja lepitust kurva äripäevasega. Nende kunstiliselt tuge-

vamaks küljeks on ehtne, vanule vestlejaile omane fantaasia, milles ei ole midagi otsitud, mis voolab vabalt autori rikalkust siseilmast.

Raske on uskuda, et neid ilusaid muinasjutte kirjutas haige tütarlaps sügis- ja talveõhtuil omas üksikus metsamajas, samal ajal, kui teised temavanused väljusid kinodest, pidudelt, uisuteedelt — terved ja elurõõmsad.

Seda raskem võis see tunduda, et Käbin Käesoo oli loodud seltskonna inimeseks — elav, lõbus, temperamentne, seesmiselt haruldaset intelligentne ja peenetundeline. Ta andekus väljendus võrdselt kirjanduses, maali- ja näitekunstis. Viimastest tuli muidugi täielikult loobuda haiguse tõttu. Juba oli lootuseid paranemiseks, ent käesoleva aasta veebruaris, alguse saanud süütatu gripist, alustas haigus uut kallaletungi, võitlust haige erakordselt tugeva elutahetega.

Olen palju näinud haiguseid, viibind mitmelgi suremisel: see kõik on jätnud teataval määral masendava mulje, et ma ei uskund, et suremine võib olla nii hirmus, elu lahkumine kehast nii piinarikas.

Lähemalt viis kuud vältas see võitlus, muutudes järjest julmimaks, moodustades pideva piinaderea, mis ei lakand isegi magades, nii, et viimased kuud haige suu-

Helmi Siigur.

tis taluda olemasolu vaid sissepriksitud mürkide ja ema ennatsalgava hoolitsuse varal.

Viimaks 20. juunil lõppes see kaukestunud heitlus, murdus raudne elutahe ja haige suured, sinised silmad väljendamisvaid seda ükskõikset rahu, mis võib vallutada seda, kes on eland läbi kõik piinad, milliseid elu võib valmistada inimesele.

Kadunu armastas nii väga lilli, lilledesse upus ta hauaküngas, puudusid vaid lilled

ja järelhüüded noorsoolasil, tundsid ju teda viimased vaid kirjutuste kaudu ja ta isiklised sõbrad, ei saand, olude kiuste, võtta osa matusetalitusest.

Ent mälestus temast säilib ta omaste ja sõprade hinges, säilivad ta ilusad muinasjutud ja võib olla — armastas ta lilleid, raamatuid, õhtu taevast, kevade hüplevaid samme ja sügise kuld kollast nukurust just sellepärast nõnda tugevasti, et tundis surma nõnda enese läheduses.

V. Vent.

Noored põllumajandustööl.

SAARDEST.

Saarde Noorte Maatulundusklubi algas tegevust 1929. aasta lõpul. Asutamise koosseisule oli tulnud Kilingi-Nõmme paarikümne noore ümber, mitmest Saarde kihelkonna osast. Asuti tegutsema energiliselt.

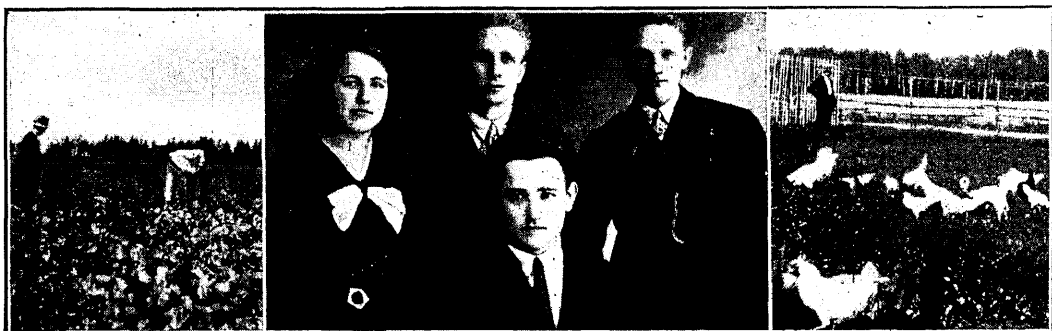
Esimesel tegevusaastal langes päärõhk enesearendamisele — peeti rida referaat-koosolekuid kõne- ja väiulusokuse arendamiseks kuj ka enese teadmiste täiendamiseks ja ühiskondliku asjaajamisega vilumiseks. Klubi liikmed tegutsesid oma kodudes mitmesuguste tulundusharudega täimekasvatuse, aianduse, looma- ja linnukasvatuse alal. Töötulemusega esineti Pärnu näitusel, kus klubi välja-

panekud arvatj auhinna vääriliseks.

Esimese tegevusaasta kordalainud ettevõteted julgustasid klubi liikmeid teisel aastal asuma tööle laiemas ulatuses. Tutvustati klubi sihte ja kavatsusi laiematele hulkadele ning püüti tõmmata kaasa kõiki ümbruskonna ärksamaid maanoori. See leidis elavat vastukaja, mis peegeldub klubi liikmete arvu järjekindlas tõusus: 1931. a. suvel veel 35, nüüd üle 70.

Ühes liikmete arvu kasvamisega on võimalus olnud ka klubi töökavasse võtta käesoleval ,s. o. kolmandal, tegevusaastal juba suuremaid ja mitmekesisemaid ülesandeid.

Agr. E. Nugis.

Saarde mt. klubi juhatus: istub juht konsulent E. Nugis, seisavad varahoidja prl. Juuli Tamm, esimees H. Jakobson ja sekr. K. Kerves; vasakul kll. juurvilja kasvat. kontroll., paremal kll. L. kanakasvatus.

VIRUMAALT.

Kui mõnikümme aastat tagasi eesti lõunapoolsed maakonnad oma põllumajandusliku arenemise ja jõukuse poolest olid kaugel ees P.-Eestist, siis on nüüd seisukord vastupidine. Põlluviljad ja karjatoodangud on P.-Eestis üldiselt kõrgemad kui L.-Eestis, võlakoozem ja võõra tööjõu palgad rõõuvad kaalunat enam, kus suuremad talud.

Virumaa — idapoolsmaid P.-Eesti maakondi on siin enam arenenum ja intensiivsem. Põllumees — virulane — püüab kajutada kõiki agronoomilise ja ühistegemise võimalusi oma

talu tulukuse tõstmiseks. Siin pole pidurdajaks üleliigne põllumehe iseteadmatus ega uhkus nagu jeda wahest veel Mulgimaal. Piimaühingud on suurend, mis võimaldavad vähemate vahetala-ruskuludega töötamise — üleriigi esirinnas samamuvad siin Jõhvi ja Vihula. Karja toodangult võib siin loota suuremat edu, kui arvestada intensiivse viise tõuarenduse tööga.

Virumaal on ka paremad linnu- ja seakasvatused, kust kogu riik rohkesti tõumaterjali saab. Hobusekasvatuses eiskohal Ardenni tõug.

Karjamajanduses pidurdavad erakorraliselt madalad mõihinnad. Endine talupidamisviis ei

taha kuidagi tasuda. Pääseteeks on rohumaade ja karjamaade parandamine, mis karjakasvatuse arenemisest maha jäänud ja karja toitmise praegu kalliks teeb. Paljudes taludes on juba hoogsale rohumaade parandamisele ajutus.

Määrtuste loomise — saaduste produtseerimise kõrval on aga suur tähtsus sellele saadusele turu leidmine, ja nüüd, kus võitlus õige taruaks läinud omab viimane suurema tähtsuse kui nende valmistamine. Kaup rändab turule kindlas kaalus, kindla kvaliteediga. Kõrgeväärtuslik, hästi ja ühtlaselt pakitud kaup leiab alati ostjat.

Põllumajandus- ja saaduste kaubaks tegemine nõuab aga teadmisi ja palju, palju hoolt ja senistest harjumustest lahtilüüsemist. Vanemad põllumehed võtavad asja sageli liig ühekülgset. Asja tähtsusest on noorem põlv saanud aru ning on agaralt ametis uute mõtete uurimisel ja arendamisel. On loodud terve rida noorte koondusi, kellele tööks on mitmesuguseid vastavaid praktilisi ja teoreetilisi õpinguid (kartuli sörimine, aiaviljade õigistamine, pakkimine jne). Nii töötab Alutagause mail ja mujal Virus kümnekond maatulunduskubi, paarkümmend ÜENÜ osakondade põllumajandusharu ja muud noorte koondusi. Palju võib siin juht ÜENÜ oma armuka osakondade võrgu kaudu ning on noortel siin juht uute, ühiste mõtlemisjuunade levitamisel suuri väljawaateid, milleste jõud suurem, mida hoogamalt asjale kaasa aitab ka kool. Wirumaa wiisadus ja hool võib meid hord ka praeguses majandusõijas võidule!

E. Timusk.

SAAREMAALT.

12. juunil peeti Kõljala p. k. juures III saare maanoorsoo kongressi, millest võttis osa 350 noore ümber. Esitatud oli 26 maanoorte ringi 123 volitatud saadikuga. Avakõnes tervitas SMRÜ esimees H. Oststavel kokkuulitud noori. Lauldakse hünni. Selle lõppedes astub kõnetooli minister O. Köster. Ministri juure saabub noorim kongressi liige Miralda Kivi (v. „E. N nr. 6) andes tervituseks kimbu lilli, millele puhkeb kiiduavalduse torm. O. Kösteri kõnele, milles tõmbas kujukaid jooni noortele ja vanade koostöö vahel, järgneb tugev aplaus.

lõnges J. Umariku sisukas kõne. Kongress kinnitas SMRÜ tegevuskava, mis eelmise aasta tegevuskavast on tublisti põhjalikum. Töökavas on ühishäätuste, noortepäevade ja kirjatööde võistluse korraldamine ning tarvilise trükimaterjali soetamine. Kinnitati lõpuliikult rinnamärgi kavand endisel väljatöötatud kujul. Saare M. R. Ühendise lipuks otsustati võtta ÜENÜ roheline lipp, mille valgesse nurka tuleks SMRÜ märk — neljaleheline ristikehina leht. Lipu õnnistamine toimus 26. juunil — ülesaaremaajisel noortepäeval. Noorsoopäevast võeti rohkearvuliselt osa.

ÜENÜ ja ta osakondadega otsustati töötada tihedas kontaktis. Peeti soovitatavaks, et ÜENÜ maatulundusharud astuksid SMRÜ liikmeks. Ühendise juhatus valiti endises koosseisus: H. Oststavel, E. Martin, P. Häidesk ja O. Kolk tagasi ning väiendati uue juhatusliikme Al. Veegeniga. O. Kolk.

SELISTELT.

12. juunil 1927. a. peeti kohalikus seltsimajas (Pärnumaal) Seliste Noorte Põllum. klubi asutamiskoosolek. Noorte ettevõtte hingeks, algatajaks ja esimeseks üldjuhiks oli kohalik rändkarjaravitseja Alf. Saaretoik, ühes mõne kohaliku põllutöökoobi lõpetaja — nooruriga. Waewalt oli aga noorteklubi (ring) ajutatud kui esimeste wagude ajal kohapealt loobuda tuli. Tema tööd jätkas juhina uus juuretulnud tegelane instr. Aug. Murd, ühes väga teguwoimja juhatuslega. Algul oli töötamine raske, alaline sihtide otsimine ja laenatust kohtalisse wälja sorteerimine.

Noorte organijaatsooni on koondunud kisk teadlikumad ümbruskonna maanoored. Nii oli 1927. a. klubil 27 liiget ning möödunud aast. 36.

Põllutöökoobi lõpetajaid on klubis liigete üldarwust 17 %; keik- ja kaubanduskooli haridusega 5,5 % ning peale selle kõik teised algkooli haridusega talutütred ja pojad, kes ammutatud teadmisi täie innuga kodudes kajutawad.

12. juunil j. a. mälestati kauni aktusega ja meeleolurikka peoga kohalikkus seltsimajas klubi 5 aastast sünnipäewa.

Aktuse awas ning möödunud tööst ja tegewusest andis ülewaate esimees Karl Jürgens. Kiuldust selgus, et nimetatud ajajooksul on peetud 48 üldkoosolekut.

Nimetatud koosolekul on peetud 50 referaati. Samuti on korraldatud rida tegelikke kursusi aianduse-, majanduse-, puurwiljaharimise, lehmalüpsmise ja seakasvatuse kursusi ning karjapidamise alal pikem talwekool klubi juhi juhatusel. Lehma lüpsmises ja juurwilja harimises korraldatakse järjekindlast igal aastal wõistlused. Wõistlustel selguwad meistrid ning parimad ning nobedamad töösokajad. Meistritel on kaitjeda rändauhind 3 aastat. Peale selle on korraldatud mitu kaugemat õppereisi, siis huwifõitei merejaartele, nagu Kihnu jne. Tegelikkuude tööde alal on korraldatud kaks näitust. Wiimane näitus möödunud aastal oli ühes põllumajanduse päewaga. Korraldatud on ka karuskuspäewi. Karjatoitmise õbutamijeks ajutati möödunud aastal karjakopei.

Peale aktust libijes haruldases koosmängus üle lawa Agnes Taari „Emake maamuud“. Koitkul lahkus noorte pere ülewasa meeleolus rahuldust tundes tehtud tööst ning kaasawituse uut energiat loowaks tööks. Aug. M.

Seliste noorte pm. kl. liikmeid.

Õpilasnoorte võistlustöid.

Meie autorid.

Paremal **Uno Meil**, kirjandi „Naba Tõnis“ autor 14 a. v. Vana-Suislepa Vooru algkooli 6. kl. õpilasi. ÜENÜ Suislepa osakonna noorim liige. Vanem vend üliõpil. Artur Meil ÜENÜ Suislepa osak. esi-

mees ja ÜENÜ peres tuntud tegelane. Vanemad talupidajad V. Suislepa „Peetruse“ talus.

Elsa Grüntal, kirjandi „Suvisel vaheajal“ autor, 14 a. v. Narva 4. algkooli 6. kl. õpilasi. E. G. vanemad on Narva linavabrikku töölised. Õpetaja teatel on E. G. elava iseloomuga, hääsüdamlik ja tööarmastaja õpilane.

Naba Tõnis.

Minu kodu läheduses, järvekesse kaldal, on väike küngas — Nabamägi. Rahvas nimetab seda küngast mäeks, kuna meie kodumaal õieti mägesid ei ole. Sellel küngal on omale eluaseme leidnud Naba Tõnis, nagu teda rahvas nimetab elukoha järele, ühes oma naise Annega. Mägi on liivane; ilustuseks paar puud mäe kehval pinnal ja Tõnise elumaja ühes kõrvalhoonetega.

Vanemad inimesed teavad rääkida, et Tõnise elamu olla kaugel üle saja aasta vana ja Tõnise isa olevat selle ehitanud.

Tõnist, Anne, ning neid hooneid nähes tuleb meelde meie eisiade elu suitsutare-des talvel isegi koos loomadega.

Tõnise elamut nimetab rahvasuu pilgates „lossiks“. „Lossil“ puudub korsten ja katus on olnud kunagi õlgedest, kuid nüüd on raske ta materjali kindlaks määrata. Seinad on kohati mädanenud ja paigatud laudadega, topitud räbalatega, saviga jne. Valgus pääseb eluruumi väikese kahearuulise akna läbi.

Sisseastuja peab tublisti küürutama, kuna üks on liiga väike — meetrit 11½ igapidi mõõtes. „Lossi“ sisustuseks on: kerisega ahi, pliiit — tehtud kolmest savipõrandale asetatud kivist. Voodeid Tõnisel ja Annel ei ole. Magamiseks on lae alla asetatud parred, kuhu ehiabki magamisaseme. Sügisel kuivatatakse säälsamas parsil vili ja põrandal peksetakse terad päädest välja. Kütmisel tuleb suits eluruumi ja läheb välja ukse kaudu. Kütteeneks on turvas, mida Ann ja Tõnis ise suvel soost lõikavad. Tõnis on pikakasvuline, vähe ettepoole vimmas. Pole ka ime, sest aastaid on turjal juba mitugi üle seitsmekümme. Lõug on Tõnisel alati sile. Ann on kasvult lühem ja on mehele kodus korraldajaks ja oma ainsa varanduse, lehma, karjane. Ta on lõpmata ebausklik ja kardab alati, et kadened inimesed oma kurja silmaga ta lehma ära nõiuvad. Kord läinud keegi Annest mööda kui see karjas olnud ja öelnud: „Küll sul on ilus lehm“, siis sülitanud kohe Ann kolm korda vastupäeva ja lausunud: „Ta oli veel palju ilusam kui sina teda ei näinud“. Lapsi Annel ja Tõnisel ei ole. Vanamees on kogu eluaja kalu püüdnud ja sellest oma elu ülespidamist saanud. Nüüd, ka vanaduse päivil, võib Tõnist sageli näha jõel või järvel kalu püüdmas. Viletsate püügiriistade tõttu on aga saak väike ja nüüd elavad Tõnis ja Ann heldete inimeste annetustist.

Lõpuks üks lugu, mis iseloomustab Tõnise kergeusklikkust ja püüet paremale elu järjele. Kord läinud kaks noort poissi Nabamäele, et Tõnise „lossi“ ka seestpoolt näha. Juba ette teades, et Tõnis neid sisse ei lase, katsunud poisid kavalusega. Koputanud uksele. Tõnis hüüdnud kohe eest: „Sisse ei saa“. Poisid seletanud: „Oleme maamöötnud ja tuleme sulle maad andma“. Kohe avanud Tõnis ukse ja kutsunud võõrad sisse, mis muidu väga harva juhtub. Poisid ajanud hulk aega vanakestega juttu, lubanud neile riigi kulul uue elumaja ehitada lasta, laenu anda jne. Viimaks läinud naabritalu heinamaale ja mööt- nud neile säält tüki heinamaad. Läinud siis

Naba Tõnise ait.

Naba Tõnis ja Ann oma „lossi“ ees.

minema, saadetud vanakeste tänu- ja õnnis-tussõnadest.

Järgmisel päeval läinud Ann lehmaga uuele karjamaale. Seda näinud peremees ja tulnud Anne ära ajama, aga see seletama: „Egas sia ei tää, miul käisive eilä maamõõdje ja mõõdsive siit tüki karjamaad. Utlive ega sul lehmäge ikki koekile minnä ei ole, me anname siit selle tüki sulle karjamaas“.

Peremees seletanud talle, et temaga paha nalja on tehtud, ning Ann pidigi kurvalt oma lehmaga karjamaalt ära minema. Nüüd ei usu Anne-Tõnist enam maamõõtjaid.

Suvisel vaheajal.

Lõpp. Varsti on koolitöö lõpp!.. Jõuab kätte suvine vaheaeg — puhkeaeg. Kuidas kõik on ärevil: oodetakse puhkeaega ja veel enam töö tagajärgi — tõendavaid dokumente. Meie kui lõpuklass, oleme kõige rohkem ärevuses, sellepärast aga veel enam, et vabane me koolist, võib olla, jäädavalt: — astume ellu. Kui tihti olen mõelnud sellele, mida pakub elu mulle. Annaks ta mulle vajalikuma — leiva ja riide — enam ei tohi nõuda vaene vabrikutöölise laps!... Tean kui raske on ühel töölisel praegu hankida elu-ülevalpidamist endale ja perekonnale. Milleks siis suuri unistusi ja plaane?.. Et hiljem peetuda! — Siis on juba raskem... Parema hakata kohe mõtlema kõige tähtsamale — tööle... Niisugused on mu tuleviku plaanid. Ja teie kõik, tööliste-lapsed, ärge lootke rohkem, ärge unistage! Meie elu pole kerge.

Vaevalt on lõppenud koolitöö, kui algab uus orjus — heinatöö. Minagi, kuigi lasti koolitööst puhkusele, pean heinamaale minema. Ei mitte lilledega mängima, vaid tööde.

— Sent... Kalk metalli tükk... Aga kuidas ta mind meelitab... Vara hommikul lähen ma rutates heinamaale. Vanemaid inimesi on viakate ja rehadega sinna kokku tulnud. Kõik vajavad senti. Et tahtjaid palju, siis valitakse... Süda peksab hirmul, kas leiad armu sendi ees. Kas võid jälle aidata ema, isa, väikeseid vendi ja õdesid. Ja kuigi pead terve päeva kõrvetavas päikeses töötama, oled vahest surmani väsinud ja higist märg — oled sa siiski õnnelik... Kiire tööga ei tule mõttesegi, kui mõnus oleks vilus pikutada. Lilled närtsimist nähes tunned veel rõõmugi, et saadi ilusaid kuivi heinu. Higi otsalt pühkides, tahaks lõpuks ikka higistada, tahaks, et mul ikka oleks kindel töö. „Aga milleks on töö“, tuleb siis vahest kiusav mõte: „Miks ei või siis inimene tööta olla ja elada“... Kui leiad enese nii mõtisklemas, kohkun ja tunnen, et see on ju vargus: varastan seda, mida mulle pole lubatud... — Ja higi voolab nagu kosutav vihm. Töö kestab vara hommikust hilja õhtuni. Ohtul on väsimus kontides... Üni on magus ja uuenäod puuduvad. Ainult pühapäeva ootan, nagu harva külastajat sõpra.

Nii on möödunud minu suve puhkeajad. Nii olen näinud ka vanemate tööd. Kui kaebavad mõned õpilased, et koolitöö on raske, siis minule on õppeaeg rohkem puhkeaeg. Tean, et raske töö — võitlus elu eest — on alles veel ees. Oleme ju vaesed, ka meie kodumaa on veel alles noor ja vaene... Kuigi on töö raske, kuid tahan teha tööd ka oma noore kasvava kodumaa heaks. Tahan tööd veel rohkem armastama õppida. Tunnen, et mida rohkem töötan, seda kallimaks muutub mul kodu ja kodumaa.

Elsa Grünthal.

Noorte päevi ja võistlusi

on senini korraldanud järgmised ÜENÜ osakonnad:
5. juunil ÜENÜ Alutaguse (Jõhvi) ringkond Jõhvis;

19. juunil Põhja-Viljandimaa (Arusaare) ringkond Arusaarel;

26. juunil Tartu ringkond Tartus;

26. juunil Saare maanoorte ringid, skaudid ja ÜENÜ Saare osakonnad Kuresaares;

3. juulil Voldi ringkond Voldis Tartumaa;

10. juulil Põhja-Pärnumaa osakonnad Toris;

24. juulil Ohtu-Virumaa (Kiltsi) osakonnad Kiltsis;

Tulevad korraldamisele:

31. juulil Virumaa noortepäev Toilas, Tartumaa noortepäev Elvas, Põhja-Harju noortepäev Rael ja ÜENÜ Meeksi ringkonna spordipäev Meeksis;

7. augustil Lõuna-Harju noortepäev Raplas ja L.-Viljandimaa noortepäev V. Suislepas;

14. augustil noortepäevad Riisiperes, Neerutil, Valgas...

Päevade kavas on seisnud kõned, ettekanded, võistlused kehakultuuri ja vaimlise loomingu (laul, näidendid, deklamatsioon, rahvatantsud) aladelt.

Sügise poole on ette näha mitmesuguseid põllumajandusliku sisuga noortepäevi ja võistlusi.

Õnurmeist.

Käesoleval kevadel asutati Õnurme noorte keskel Karshuseltji „Tungla“ kõrvalharu Kunsti harrastajate ring ja m a a t u l u s ü s k l u b i. Noori on jirdunud äärmiselt palju neitse ühinguisse, kes tegutsesid edukalt oma ülesannete täitmisel. Koosolekuid peetakse igal laupäeval. K. H. Ringi juhatusel valitid ajutamisi koosolekul hra, M. Preivalz, hra Maznancw, m. t. k. juhatusel hra K. Lepajaar, hra Art. Tralla ja prt. O. Ahje.

E. N. lugejale!

Käesoleva nr. ilmumine viibis osaliselt Virumaa erinumbri ilmega seotud asjaolude tõttu.

Järgmine number ilmub augusti keskpaigas kehakultuuri, sept. nr. maatulunduse erillmelisena. Ootame asjast huvitatult kaastööd. Toimetus.

Klišeetööstus

V. Rebane ja Ko

Tallinn, Ala 4. Tel. 464 97

Vast. ja tegev toimetaja **Aug. Meikop**. Väljaandja Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Keskjuhatus. Toimetus: Eduard Riisman ja Juhan Jaik.

Hind 20 senti.

„ESTOTRÜKK“, Tallinn, S. Karja 8.